

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: 2876 CORTLANDT.

NO. 269. — ŠTEV. 269.

NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 15, 1918. — PETEK, 15. NOVEMBRA, 1918.

VOLČME XXVI. — LETNIK XXVI.

Pregled novih razvojev

— Nova nemška vlada je objavila svoj socialni program. Cen- zura je odpravljena. Dovolilo se je popolno prostost zborovanja, go- vora in časopisja. Amnestijo se je raztegnilo na politične zločince. Ustanovilo se je osemurni delavni dan ter splošno, direktno in tajno volilno pravico.

— Delegati delavskega in vojaškega sveta nemške mornarice so odšli na visoko morje, da razpravljajo z Angleži glede mornari- skih pogojev premirja.

— Poveljniki različnih nemških armad na zapadni fronti poziv- ljajo zavezniške poveljnike, ki stoje pred njimi, naj takoj prevza- mejo nemško orožje in nemške jetnike.

— Hindenburg je izdal poziv na nemške armade, v katerem se glasi, da je še vedno na njih čelu in da jih bo povedel domov na re- den način.

— V Bruslju je ustalo prebivalstvo proti Nemeem. Soglasno z drugimi poročili se je tamkaj dvignilo rdečo zastavo ter so vojaki napadli svoje častnike.

— Nemški mirovni odposlanci so izročili zaveznikom poslanico, v kateri se glasi, "da bo padel nemški narod v anarhijo in lakoto", če se bo popolnoma izvedlo točke premirja.

— Novi nemški kabinet obstaja iz treh socialistov večine in treh manjšine.

— Washington je objavil, da se je nemškega kronprinca inter- niral na Holandskem.

— Poljske čete so se polastile kontrole Poljske ter vdrle v Šle- zijo, ki je bila pruska provinca, v kateri so predstavljali večino pre- bivalstva Poljaki.

— Maršal Foch bo v nedeljo prišel v Metz in sicer v spremstvu ameriških čet.

— Prejšnjemu avstrijskemu cesarju se ni dovolilo, da bi ostal v nemški Avstriji kot pristen državljan.

— Ustakiški nemški vojaki plenijo in uničujejo belgijska mesta.

— Nemške žene so naprosile ženo predsednika Wilsona, naj se izpremeni pogoje premirja, ker bi drugače poginilo na milijone nea- skih žena in otrok.

— Mirovni odposlanci se bodo sestali po 14. decembru. Nemški narod bo najbrže zastopal Filip Scheidemann.

Prostost za vse

NOVA PRUSKA VLADA JE OBJAVILA, DA SE PROGLAŠA PROSTOST ZA VSE. — NOVI NEMŠKI KABINET JE SEŠTA- VILJEN IZ MOŽI Z NARODA.

Bern, Švica, 14. novembra. — V poročilu, katero se je sprejelo semkaj iz Berlina, se glasi, da je nova vlada objavila svoj program v posebni proklamaciji. Poročilo dostavlja, da predstavlja program številne izpremembe z ozirom na demokracijo in prostost, v ekonom- skem in političnem smislu.

Proklamacija se končuje z izjavo, da se bo žrtve bojev tekoni zadnjih dni v velikem Berlinu pokopalo skupaj na pokopališču, kjer počivajo žrtve iz revolucije leta 1848.

Proklamacija objavlja, da se je proglasilo obsedno stanje; da imajo vsi, tudi javni činovniki pravico ustanovljati društva; da je odpravljena cenzura, tudi ona glede gledališča; da vlada prostost go- vora in tiska; da se proglasa amnestijo za politične zločince; da se razveljavlja zakon glede narodne pomožne službe in da se uveljav- lja osemurni delavni dan ter splošno, direktno in tajno volilno pra- vico s proporcionalnim zastopstvom obeh spolov za osebe, stare nad dvajset let.

Kodanj, Dansko, 14. novembra. — Nova nemška vlada je bila organizirana z naslednjimi člani kabineta:

Ministrski predsednik ter minister za notranje in vojaške zadeve: FRIDERIK EBERT;

minister za zunanje zadeve: HUGO HAASE;

finančni in kolonijski minister: FILIP SCHEIDEMANN;

demobilizacijski, transportni, justični in zdravstveni minister: VILJEM DITTMANN;

publikacijski, umetniški in literarni minister: OTTO LANDS- BERG;

socialno-politični minister: RIHARD BARTH.

Najbolj presenetljivo dejstvo, ki je v zvezi z novimi vladarji Nemčije, je to, da so vsi možje iz naroda. Vsi so sinovi rokodelcev in vsi so se naučili kakega rokodelstva ter ga izvajali skozi nekaj ča- sa. Nekateri so bili v stanu priti na vseučilišče ter se posvetili pra- vu. Drugi pa so prišli v ospredje kot uredniki nemških listov.

NEMIRI V ŠVICI.

Pozvalo se je vojaštvo, da zatre ustajajo rdečkarjeve.

Ženeva, Švica, 14. nov. — Svet vojakov in delavcev v Olten je proglasil splošno stavko v Švici, ki se je pričela v torko ponoči.

Zvezne oblasti so odredile mo- bilizacijo ene divizije, 25 tisoč mož, povečini francoskih Švicar-jev, da zatre ustajajo. Čete pa niso bile v stanu dospeti na določeno mesto, ker je bila železniška služ- ba prekinjena.

Vedno večje postaja ogorčenje proti Nemeem, ki so vpizorili v Švici boljševiško gibanje.

Nemški delegati na morju.

Berlin, Nemčija, 14. novembra. — Nemška lahka križarka "Koc- nigsberg" je dne 13. nov. odplu- la na morje z odposlanci sveta vo- jakov in delavcev nemške morna-

rice na krovu. Namen vožnje je se stati se z odposlanci angleške ad- miralitete.

Posvetovanj se bo vdeležil po- veljnik nemškega brodograjskega admiral Hipper, ki bo posloval kot iz- vedence pri razpravljanju glede izvedbe mornariških pogojev pre- mirja. Hipper je bil poveljnik nemške mornarice v bitki pri Hel- golandu v januarju 1915 ter je tudi poveljeval poizvedovalni di- viziji v bitki pri Jutlandu dne 31. maja 1916.

Nemško-avstrijska republika.

London, Anglija, 14. nov. Du- najski listi objavljajo, da bo jutri proklamirana nemško-avstrijska republika in da se je zavrnilo pro- šnjo prejšnjega cesarja Karola, naj se mu dovoli prebivati na Du- naju kot privatnemu državljani.

Tako se glasi v amsterdamski brzojavki na Exchange Tel. Co.

PALAČA KRONPRINCA V BERLINU, SEDAJ V ROKAH SOCIJALISTOV.

THE CROWN PRINCE AND HIS PALACE

Pismo nemških žena

Nemške žene so se obrnile na pred- sednikovo ženo s prošnjo, naj se iz- premeni pogoje premirja.

Washington, D. C., 14. nov. — Prošnje, naslovljene na ženo pred- sednika Wilsona in Miss Jane Ad- dams v Chicagu v imenu nemških žena se je poslalo preko nemške brezlične brzojavne postaje v Nauen. Vojni department je te prošnje danes objavil.

Sporočilo na Mrs. Wilson je na- slednje:

Berlin, 12. nov. 1918.

Gospoj Woodrow Wilson,
Bela hiša, Washington, D. C.

Madama: — Soglasno s pogoji premirja mora Nemčija izročiti zelo velik del svojega železniškega materiala. Ob istem času mora prehranjevati čete svojih prejšnjih sovražnikov v zasedenih pro- vincah Nemčije.

Nemške ženske in nemški otro- ci so stradali skozi leta. Na mi- ljone jih bo umrlo od lakote, če se pogoje premirja ne izpreme- ni. Mi potrebujemo železniški ma- terijal, da spravimo hrano s farm v mesta. Nemogoče bo prehranje- vati vojake zasedenih armad, če ne bomo mogli dobiti velike zala- ge živil z onstran morja.

Ženske in otroci celega sveta so bili nedolžne žrtve te strašne vojne, a nikjer bolj kot v Nemči- ji. Naj prosimo skozi vas, mada- ma, svoje sestre v Združenih dr- žavah, da naprosijo svojo vlado in zavezniške vlade za izpreme- no pogojev za premirje v name- nu, da se dolgo trpljenje žensk in otrok v Nemčiji ne konča s straš- no nesrečo.

Za ženski narodni svet v Nemčiji: Gertrud Baumer, Alice Salomon

Angleške ribe za Nemece.

London, Anglija, 14. novembra. Sir Albert Stanlev, predsednik tr- govskega sveta, je danes objavil, da se je storilo prve korake za olaj- šanje prepovedi izvažanja in uva- žanja.

"Daily Express" je dobil oficij- elno obvestilo, da se odredbe, ka- tere se bo uveljavilo glede zakla- danja nemškega naroda z najbolj- njimi potrebščini, ne bo to- tikale zakladanja zavezniških na- rodov. Nemčija je že objavila svo- je neposredne potrebe in zavezni- ški živilski odbor bo določil, kake potrebščine se bo najprej posla- lo v Nemčijo.

Nemčija potrebuje predvsem rib. Anglija bo v stanu dati na razpolago velike množine slan- kov in drugih nasoljenih rib, ne- da bi se občutilo raditega drugov- pomanjkanja.

Nemčija potrebuje tudi kruha, vendar pa se beli kruh ne bo ta- ko hitro pokazal v Nemčiji.

Fochov protest

Nemci so navzlic podpisu premir- ja zakrivali nasilja. — Maršal Foch je protestiral proti temu.

Pariz, Francija, 14. novembra V zvezi z umikanjem nemške vojs- ke iz Belgije, je bilo potrebno, da je maršal Foch objavil odločni protest na nemško vojsko, ker so nemški vojaki zakrivali nasilja nad belgijskim prebivalstvom ter s tem kršili pogodbe premirja.

Protest se glasi:

"Maršal Foch nemškemu visje- mu poveljstvu:

Zavezniško vrhovno poveljstvo je prejelo obvestilo, da nemške čete in raznih krajev, posebno v Bel- giji in zlasti v okoli Bruselja vpi- zarjajo čine nasilja proti prebi- valem in pustošijo in ropajo, kar je v protislovju s pogoji pre- mirja.

Zavezniško vrhovno poveljstvo pričakuje, da bo nemško vrhovno poveljstvo brez odlašanja napra- vilo potrebne korake, da se pre- prečijo ta kršenja pogodbe, ki je bila podpisana. Ako ti čini v zelo kratkem času ne prenehajo, bo za- vezniško vrhovno poveljstvo pris- iljeno podvzeti korake, ki bodo to dokončali."

Prestolonaslednik na Nizozem- skem.

Washington, D. C., 14. nov. — Iz Haaga je bil državni depart- ment danes oficijelno obveščen, da je prejšnji nemški prestolona- slednik prišel na Nizozemsko in da je bil interniran kot častnik nemške armade.

Poročilo pravi, da prejšnji nem- ški cesar, ali kakor se zdaj ime- nuje Viljem Hohenzollern, ni in- terniran.

Oficijelno poročilo državnemu departmentu razkriva vse dvom- o prestolonaslednikovi usodi, ker se je zadnje dni vedno zagotav- ljalo, da je bil umorjen.

London, Anglija, 14. novembra "Chronicle" trdi, da je v stanu poročati, da so oficijelni londonski krogi dane sprejeli brzojavko, ki naznanja, da je prejšnji nemški prestolonaslednik Friderik Viljem v spremstvu 12 častnikov večerj polpodne prekoračil mejo na Ni- zozemsko.

London, Anglija, 14. novembra "Daily Express" naznanja, da se nahaja Friderik Viljem v Maa- strichu, limburgska gubernija.

Oproščeni Amerikanci.

Pariz, Francija, 14. novembra. — Več kot 2,500 Amerikancev, ki so bili jetniki v nemških tabori- ščih, je bilo oproščenih neposre- dno po podpisanju premirja z Nemčijo. Tako se glasi v poroči- lili Amer. Rdečega križa v Švici.

To število vključuje vse Ame- rikance, ki so bili ujeti do 1. no- vembra. Domneva se, da je po- tem času le malo Amerikancev padlo Nemeem v roka.

Ne ropati

General Petain je izdal na svojo armado povelje: Ne ropati. — Po- zdrav očetom padlih vojakov.

S francosko armado v Franciji 14. novembra. — Francoski vr- hovni poveljnik general Petain je izdal na svoj čete naslednje pove- lje:

"Francoski armadi:

Borili ste se skozi dolge mesece. Zgodovina bo zapisala vstrajnost in junaštvo, katero pe pokazala tekoni štirih let naša domovina, ki je morala zmagati, da ni umrla.

Jutri boste poneli svoje orož- je do Rena. V Alzacijo-Lotaringi- jo, deželo, ki nam je tako draga, boste vkorakali kot osvobodite- lji. Sili bodele še dalje po poti v Nemčijo, da zasedete dežele, ki so potrebna jamščina za pravično plačilo.

Francija je trpela na svojih raz- oranih poljih in porušeni vseh. Osvobodene dežele so se morale podvreči neznosnemu trpljenju in krutim nasiljem, toda vi ne smete povrniti te zločine z nasiljem, ka- terno je v vaših očeh opravičeno.

Vi morate ostati pol disciplino in morate pokazati, da spoštujete osebe in lastnino. Videli boste, ko boste enkrat premagali sovražni- ka z oboroženo silo, kak utis bo- dete napravili nanj s svojim do- stojnim postopanjem in svet ne bo vedel, kaj bi na vas bolj občudo- val, vaše obnašanje pri uspehu, ali vaše junaštvo in boju.

Pošiljam globoke in pristrčne pozdrave našim mrtvim, katerih žrtve so nam prinesle zmago. In pošiljam pozdrave, polne globo- kega sočutja, očetom, materam in vdovam in sirotam v Franciji, ki naj v teh dneh narodnega vese- lja, za trenutek posušijo svoje solze, da pozdravijo zmago naše- ga orožja. Priklonim svojo glavo pred vašimi zastavami.

Vive la France!

Petaim."

Is Alzacije.

Ženeva, Švica, 14. nov. — Po ce- li Alzaciji in Lotarinški prevla- duje velikansko navdušenje. Na- tisoče Nemecev zapuška obe provin- ci. Ljudske množice so napadle nemške oblasti. Vsaki trenutek pričakujejo ljudje prihoda fran- coskih in ameriških čet. Pred oč- mi nemških uradnikov se je pri- pravilo sprejeme za zavezniške čete.

Veliko veselje vlada tudi v ren- skih mestih, ker so prenehali za- vezniški zračni napadi na ta me- sta.

Med jetniki, katere se je spu- stilo na prosto, se nahaja dva- najst mornarjev ter 140 civilistov. V jetniških taboriščih je bilo 251 armadnih častnikov ter 2130 po- častnikov, nadalje trije mornari- ški častniki in devet mornarjev.

Mirovna konferenca

MIROVNI DELEGATI SE BODO SEŠTALI PO 14. DECEMBRU. — SPLOŠNO PREVLAĐUJE RAZPOLOŽENJE, DA SE VRŠI MIROVNA KONFERENCA V VERSAILLES. — SCHEIDEMANN ZASTOPNIK NEMCEV.

Pariz, Francija, 14. novembra. — Vrtetno je, da se bo vršila prva seja mirovne konference po volitvah v angleški parlament, ki se bodo vršile 14. decembra in v času da bodo ameriški in drugi de- legati v stanu priti na posvetovanja.

Sestanek medzavezniške konference, ki se bo vršil v kratkim, bo konečno določil posameznosti tega vprašanja.

Ministrski predsednik Lloyd George in zunanji minister Bal- four iz Anglije; Orlando in Sonnino iz Italije; Venizelos iz Grške in Nikolaj Pašić iz Srbije se nahajajo na poti semkaj, da prično iz- nova s konferencami na domu polkovnika Housa, posebnega zastop- nika vlade Združenih držav.

Razven splošnega programa za mirovni konferenco se bo najbrž tudi razpravljalo o vprašanju, kako priti v okom živilskemu polo- žaju v Nemčiji in Avstriji.

Razpoloženje v zavezniških vladnih krogih je to, da je Versa- illes najbolj primerno mesto za mirovno konferenco. Če bi se skle- nilo vršiti konference v Versailles, bi služilo to kot priznanje odlo- čilne in najbolj važne vloge, katero je igrala Francija v vojni.

Poleg teh razmislekov je najti še druge, ki govorijo za Versailles, namreč telefonske in kabelske zveze, lahke zveze z glavnim mestom ter stanovanjske akomodacije, ki so neprimerno bolj ugodne kot one v manjših holandskih in švicarskih mestih.

Agenti raznih zavezniških narodov že skušajo najti velike hiše v Parizu za svoje delegacije. Ameriško odposlanstvo se bo preseli- lo iz majhne hiše, v kateri stanuje sedaj polkovnik House, v veliko večjo.

Na čelu nemških delegatov bo najbrže stal Filip Scheidemann, vodja nemških socialistov večine. Tako se glasi v brzojavki iz Curi- ha na "L'Information". V diplomatičnih krogih v Curihu se domne- va, da nemški delegati najbrže ne bodo imenovani pred koncem te- ga tedna.

Izjava se, da bo težko sestaviti skupno delegacijo, ker je v Nem- čiji sedaj kakih dvajset republik, ki nimajo med seboj očitno ni- kakega stika.

Hindenburg pri armadi

Feldmaršal Hindenburg se nahaja še vedno pri svoji armadi. — Vo- di vojsko domov. Poziv na vojake.

London, Anglija, 14. novembra. Feldmaršal Hindenburg se naha- ja še vedno na čelu nemške vojs- ke, katero vodi domov. Na vo- jake je naslovil naslednje dnevne povelje:

"Vsem in posebno armadni skupini pod poveljstvom feldmar- šala von Mackensena (na Rumun- skem): Jaz ostanem kot do sedaj na čelu najvišjega armadnega po- veljstva v namenu, da peljem čete domov v redu in disciplini. Pri- čakujem, da bodo poveljstva, štab- častniki in vojaki še naprej iz- polnjevali svoje dolžnosti. To se naj označi vsem četam."

Neko drugo poročilo iz Berlina pravi, da je feldmaršal Hinden- burg nagovoril svojo armado z naslednjimi besedami:

"Vedno naraščajoče število naš- ih sovražnikov, izterpanje naših zaveznikov in velika kriza pri o- skrbi naše dežele, vse to nas je prisililo, da smo morali sprejeti tež- ke pogoje premirja. Po pogojih premirja smo primorani naglo se- vrniti v domovino, kar je težav- no podjetje.

Vas feldmaršal vas ne bo nikdar zapustil v boju. Vedno bo zaupal v vas."

Bruselj je oproščen.

Ghent, Belgija, 14. novembra. — Bruselj je otrešel nemški jarem. Nemški vojaki sami odstranjuje- jo vezi dolgo trpečega naroda.

S poslopja nemškega poveljstva vihra rdeča zastava in častniki so bili razoroženi.

Nemški vojaški guvernir Bel- gije general von Falkenhayn je odstopil.

Reg nemških častnikov.

Pariz, Francija, 14. novembra. Včeraj sta pristala v Thorn dva nemška rezervna častnika z aéro- planom. Povedala sta, da se je bruseljsko prebivalstvo uprlo pro- ti Nemeem. Nemški častniki, ki se niso zaradi slabega vremena u-

POLJSKE ČETE V VARŠAVI

Poljske čete so se polastile kon- trole nad Varšavo. — Nemce se je razorožilo.

Bern, Švica, 14. novembra. — V poročilih z Dunaja se glasi, da so poljski vojaki zasedli kraljev- ske palače v Belvedere v Varšavi ter tudi stan vojaškega povelj- nika. Zaplenili so tudi nemško vojaške avtomobile, orožje in mu- nicijo.

Poljski častniki nadzorujejo de- mobilizacijo Nemecev.

Poljaki so se polastili pošte in telefonskih postaj, ki so vezale mesto z Dunajem. Nemško polici- jo so Poljaki razorožili.

Grof Lerchenfeld, civil. nemški guvernir, je pribežal pod varstvo generala Jozefa Pilsudskija, vr- hovnega poveljnika poljskih ar- mad.

Kodanj, Dansko, 14. novembra. — Soglasno s poročilom iz Berli- na, so zasedle poljske čete gore- njo Šlezijo, del prejšnje Prusije.

V pruskih provincah Šleziji in Poznanjski je večina prebivalcev Poljakov.

Isto velja tudi glede pasu zem- lje, ki se steza severno od Poljske do Severnega morja, vključno tu- di Gdansk. Poljski nacionalisti pravijo, da so ta ozemlja del Poljske.

Kdo je zakrivil vojno, ki divja že peto leto? — To vam pove princ Lichnowski, kojega spomini so objavljeni v Slovensko-ameri- škem Koledarju za leto 1918. Na- ročite ga hitro!

Zakaj moramo biti prosti? — Odgovor na to najdete v Slove- nsko-ameriškem Koledarju za leto 1919, v članku "JUGOSLOVAN- SKI PROBLEM".

pali pobegniti v aeroplanih, so poskušali pobegniti iz belgijskega glavnega mesta v avtomobilih.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR- ŽAVAH.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY

(Slovenian Daily)

Printed and published by the
(a corporation.)

FRANK SAKRER, President.

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

En leto leta valja list na Ameriko. Za celo leto na mesto New York \$5.00
En leto leta valja list na Ameriko. Za celo leto na mesto New York \$5.00
En leto leta valja list na Ameriko. Za celo leto na mesto New York \$5.00
En leto leta valja list na Ameriko. Za celo leto na mesto New York \$5.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedelje in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")

Printed every day except Sundays and Holidays

Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.

Deposited as second-class matter on October 3, 1911, under Post Office No. 100, New York, N. Y., for mailing at special rate of postage provided for in Act of October 3, 1911, authorized by Act of October 3, 1911, authorized by Act of October 3, 1911.

"GLAS NARODA"

New York City

Telefon: 2876 Cortlandt.

Padec Carigrada

Zavezniško brodovje je v Carigradu.

Topovi na velikih vojniških ladajah so namenjeni proti Hagiji Sofiji in proti poslopju Visoke Porte. Ti topovi naznanjajo svetni, da je starodavno mesto, katero so smatrali nekateri za nepremagljivo, padlo.

Toda Carigrad je bil že večkrat zavojevan. Zavzeli so ga bili že Avari, Arabci, Bolgari, križarji in Turki.

Zavzet je bil pa le s težavo vsled svojih silnih pečin, naravne moči in primerne naravne lege. Samo trikrat je prišel sovražnik s silo preko teh pečin. Dvakrat križarji, namreč leta 1203 in 1204 ter enkrat tolpe Mohameda II. To zadnje zavzetje mesta, katero je tako krasno opisal Lew Wallace v "Indijski princu", znači konec grškega cesarstva na Vzhodu in pravi začetek gospodstva Turkov v Evropi.

Zadnja leta so bile sovražne armade dvakrat v bližini Carigrada. Leta 1878, ko so dospeli Rusi do San Stefana in leta 1912, ko so si priborili Bolgari pot do Catalze. V obeh slučajih pa ni prišlo mesto v roke napadalca.

Svet bo navdušeno pozdravil zavezniško brodovje v carigradskem pristanišču. Navzočnost zavezniškega brodovja znači, da je konec turškega cesarstva, da lovi bolni mož ob Bosporu zadnjo sapo ter da je konec turške grozovitosti, ki je vznemirjala že stoletja Armenec in druge Turkom podložne narode.

Trpeči narodi ob Levantu bodo pozdravljali ta dogodek kot zoro novega dne, kot znanilec lepših in boljših časov.

Napočil je trenutek, ko se bodo narodi otresli težkega tujega jarma in ko si bodo poiskali mesto poleg modernih narodov sveta. Turčija se je že dolgo časa bala za svojo kožo.

Vsled tega je sklenila pridružiti se nemškemu kajzerju ter stopiti v zvezo s fevdalnimi reakcionarnimi silami srednje Evrope.

Turki niso imeli smisla za razmere, katere so sklenili ustanoviti zavezniki.

Cilj zaveznikov je bil in je še vedno: Pravičnost, svoboda in prosveta celega sveta.

Umerno je, da Turki kot najbolj nazadnjaški narod, niso imeli za to nobenega smisla.

Toda padec Carigrada je še drugega velikega pomena. Odprl bo vrata Črnega morja tako da bo mogoče čimprej pomagati stradalajočim Rumunski.

Padec Carigrada bo prinesel svobodo in prostost trpečemu narodu armenskemu.

Padec Carigrada bo odprl pot v južni del Rusije, da bodo zamogli zavezniki strmoglaviti nemško vladu v Ukrajini ter vstanoviti vladu naroda.

Dan, ko je prišlo zavezniško brodovje skozi Dardanele, bo ostal za vedno v spominu vzhodnih narodov. Ta dan bo pomenil konec suženjstva in začetek svobode.

Velika Rumunska

Rumunska bo dobila ono, po čemur je vedno hrepnela. Sedaj lahko pozabi na vse, kar je pretrpela v zadnjem času: na vse zatira nje, izjaje in trpljenje.

Sedaj lahko pozabi, na kako sramoten način jo je izdala ruska vlada, kako so bile njene armade poražene, kako silovito je postal žnjo sovražnik in kako nesramni so bili mirovni pogoji, katere je morala podpisati.

Zmagujoči zavezniki, ki so zrušili skupnega sovražnika, bodo pomagali Rumunski, da bo dosegla, po čemur hrepeli.

Rumunska pa zahteva, da dobi nazaj vse one province, katere so bile dolgo časa pod nadvlado drugih narodov; svoje ozemlje v Transilvaniji, Bukovini in Besarabiji.

Njene armade, ki so pravočasno izkoristile situacijo, so že vdrle preko gora v Transilvanijo. Najbre bodo že v par dneh določene narodnostne in politične meje Rumunske. Rumunski narod, ki živi na Ogrskem in ob Dnjestrju, bo priznal avtoriteto narodne vlade v Bukarešti.

Ta pa pomeni popolno razrušenje nekdanj tako velikih in močnih sil Srednje Evrope.

Rumuni bodo kakor Jugoslovani, Čeho-Slovaki in Poljaki zado bili svoje mesto na solne.

Ko bo Rumunska dobila nazaj svoje izgubljene province, bo imela skoraj šest milijonov več prebivalcev. V Besarabiji je namreč dva miliona Rumunov, v Bukovini 300 tisoč in v vzhodnem delu Ogrske nad tri milijone.

Kralj Ferdinand bo torej načeloval državi, ki bo imela dvanajst milijonov petstotisoč ljudi.

Kaj naj se zgodi z kajzerjem

Nek newyorški časopis je vprašal svoje čitatelje, kaj naj se zgodi s kajzerjem. Naslednjega dne je že dobil nebroj odgovorov in na svetov od ljudi vseh slojev.

Nekdo je predlagal, da bi ga postavili na nov spomenik pred newyorško mestno hišo.

Nekdo je predlagal, da bi mu odrezali nos in ušesa ter ga poslali po svetu.

Nek Nizozemec je pisal, da ne sme do smrti ostati na Nizozemskem, tudi če redno plačuje "board".

Drugi zopet svetuje, da bi moral na kakem javnem mestu do

smrti čitati pesmi, katere je zložil tekom sedanje vojne in v katerih je slavil samega sebe.

Precej čuden je nasvet nekega Z. P., ki pravi, da bi ga poslali s kakim cirkusom po Ameriki v družbi W. J. Bryana, češ, da je Bryan edini človek na svetu, kateremu se kajzer smili.

Nasla misel je pa, naj bo drugače kaznovan. Na širnem svetu naj ostane sam brez prijateljev in pristašev ter naj do konca svojih dni premišljuje nesrečo, v katero je bil pahnit svet.

Njegova lastna vest ga bo najhujše kaznovala.

Dopisi

Carapolis, Pa.

Malokdo se oglasi iz naše naselbine s kakim dopisom, zato je bom jaz popisal tukajšnje razmere. Tukaj nas je malo Slovencev, ki smo največ vpisani v jeklarne. Dela se s polno paro. Zaslужe es precej dobro, kakor po vsej Ameriki.

Na društvenem polju se precej dobro napredujemo. Pred nekoli ko meseci smo ustanovili novo društvo, spadajoče k SNPJ. Kar nas je tukaj Slovencev, smo večinoma pristopili k društvu. Opominjam Slovence v okolici, naj pristopijo k društvu, kajti nihče ne zna, kdaj ga obišče bolezen, posebno pa v tem času, ko tako razsaja ta preklešana španska influenza. Zdaj je že precej pojenjena in se pripeti le malo novih slučajev te bolezni. Kar se tiče Slovencev, ni bilo v našem mestu nobenega smrtnega slučaja. Drugega naroda je pa precej umrlo.

Se to naj omenim, kako se za drže zdaj Avstrijaki. Enkrat mi je eden govoril, kako bomo živeli brez Avstrije. Jaz sem mu pa rekel, da boljše kakor poprej. Jaz bi rad enkrat videl, da bi se rojaki prebudili iz trdega spanja.

Pozdravim vse zavedne Slovence in Slovence. John Ličan.

New Castle, Pa.

V četek 7. nov. so parne piškalke zaznale, da je podpisano premirje med Nemci in zavezniški.

Ljudstvo je novico navdušeno pozdravljalo ter korakalo po ulicah. Velika slavnost se je vršila tudi v New Castle. Zbralo se je ljudstva vseh narodnosti ter so korakali po glavne delu ulice. Naenkrat pa eksplozija neka lončarstva, ki je bila napravljena iz vsakovrstnih tvarin. Čev je padla v mestu, kjer je stal tudi Slovenec. 16letni Jožef Germ, kateremu je pokvarilo vso desno nogo. Prepeljan je bil v mestno bolnišnico, kjer je v soboto 9. nov. ob 8. uri zvečer umrl. Njegovo truplo je bilo prepeljano na dom svoje matere. Pogreb se je vršil v torek 12. nov. ob 10. uri zjutraj. Pogreba se je vdeležilo veliko število občinstva vseh narodnosti. Eksplozija je zahtevala še 6 drugih žrtev, ki so dobili večje poškodbe. Neka deklica je bila mrtva ob priči, enemu so odrezali prste na roki, ostali so dobili manjše poškodbe. Jožef Germ in neki drugi deček sta stala skupaj: dobila sta oba enake poškodbe in umrli obe isti večer. Jožef Germ je bil pokopan v družinski grobnici, kjer leži pokopan njegov oče. Mater vdrvi naše sožalje. Slovenci iz Farrella, Pa., so kupili venec po kojnku v zadnji pozdrav.

Ralphton, Pa.

Ker že davno nisem videl dopisa iz naše naselbine, se želim zopet jaz oglašiti. Svedea ne bom nič kaj dobrega poročal.

Delavske razmere so se precej dobre, dela se vsaki dan, zaslužek je odvisen od prostora. Želim poročati, da je naša naselbina zaprta zavoljo španske influence. Gotove oblasti so se tako dobro zavele, da ni videti ne ene žrtve te bolezni v naši naselbini. Dve milji proč v Acosta, Pa., je influenza poklcala našega sobrata Alojzija Stalarja. Umril je dne 5. novembra zjutraj. Bil je član SNPJ. Društva Složnost št. 303 v Ralphtonu. Pokopali so ga dne 6. nov. na katoliškem pokopališču v Bosswellu, Pa. Bil je 24 let star. V Ameriki je bil nad 4 leta. Doma je bil iz fare Rogelj pri Cirknici na Kranjskem. Leta 1916 je šel prostovoljno v ameriško armado, kjer je služil zvesto pol leta. Prišel je domov kot čvrst mladenič in je rekel, da ga veseli, da bi služil Strien Samu. Danes ga je pa poklcala španska influenza v večno svobodno zemljo. Laska ti bodi ameriška zemlja! Tukaj zapuša sestro Marijo Abram, v starem kraju pa očeta in mater ter več sester in bratov.

Martin Koros-hetz.

Westmoreland City, Pa.
Influenca neusmiljeno kosi v naši naselbini. V vsaki hiši je

polno bolnikov. Po cele družine so v posteljah. Ne moremo pomagati drug drugemu. Najhujše je prizaleta družina g. Franke Razpotnik, ker mu je že vzela nemila smrt dve žrtvi. Prva je bila hčer Franca, stara 16 let. Bila je sama 3 dni v postelji. Umrila je 29. oktobra, pogreb se je vršil 31. okt. Drugi je bil sin Alojzij, star 9 let; umrl je 7. nov., pogreb je bil 10. nov. Dva mlajša otroka pa sta še v postelji. Upajmo, da ozdravita. Primanjkuje pogrebnikov. Še bolj pa krst, zato morajo umrli ostati po 3-4 dni doma. V imenu družine Razpotnik se toplo zahvaljujem vsem onim, ki ste kaj pripomogli v tem žalostnem času, kakor tudi tistim, ki ste darovali venec in šopke pokojnikom.

Kar se dela tiče, ne bom opisoval, ker primanjkuje delavcev, ker je v tej bolni najbolj prizadet delavski stan.

Bi se kaj več poročal, pa sem sam v slabem stanju, da se komaj pokonem drim. Pozdrav!

Jaka Grošelj.

Boswell, Pa.

Nismo bili naročniki lista do zdaj, ampak le čitatelji. Upam, da zaradi tega ne boste zavrgli našega dopisa. Nič drugega vam nimamo sporočiti, kakor žalostne vesti.

Dragi rojaki, poznanec in Slovenec širni Amerike, kaj vam bomo sporočili. Predno je prišla influenza, je bilo nas delavcev okoli 135 in smo delali s polno paro. Zaslužek je bil precej dober; za časa influence pa je delalo samo 11 delavcev, a drugo je vse ležalo bolno. Od 10. oktobra pa do 8. novembra je bilo bolnih 276 moških, žensk in otrokov. Od tistih jih je umrlo 29. Žalostno je bilo gledati v tako mali naselbini, da je nas smrtna kosa kosila tako neusmiljeno. V treh hišah je izpraznila do enega, tudi je bilo žalostno gledati, kako so pogrebnički vozili moža, ženo in otroka naenkrat na pokopališče. Tudi težke je bilo dobiti hitro druge pogrebne ter so pojedini morali čakati 6-7 dni do pogreba.

Danes se je začelo malo bolj šati in delavci začnejo delati. Delo bomo lahko opravičili za par tednov, ker je nas bolezen oslabila in nam vzela vso moč.

Filip Urošević.

Dunglen, Ohio.

Ze dolgo ni bilo nikakega dopisa iz tukajšnje naselbine, pa tudi sedaj nimam kaj veseliga poročati. Ravno delavske razmere niso preslabe, ali žalibog, ko se je ta predzna influenza tako naselila in tudi mene ni izpuštila, da bi me ne bila obiskala. Pa venar, hvala Bogu, mi je prizanesla za enkrat in se mi je že stanje obrnilo na bolje.

Novosti nimam posebnih poročati, kakor da je tudi tukaj v naselbini Ramsey, Ohio, umrla Marija Guna in dvoje otrok ter Janez Volček; oba sta pripadala k društvu Zelene Hribček št. 279 SNPJ, in oba sta nekaj mlajših zapustila.

Naznaniti moram tudi žalostno novico, da mi je 11. oktobra umrl dragi prijatelj oziroma sorodnik Jakob Farzone v Seminole, Pa., kateri mi je bil največji prijatelj in dobitnik v vseh slučajih in katerega ne bom nikdar pozabil. Bil je rodom Gorenjec, doma iz Oslice, postenjak in dober katolik. Bil je previden s sv. zakramenti. Spadal je k dvema društvoma, in sicer k društvu SDPZ in k društvu Prvi Maj št. 331 SNPJ, oba v Seminole, Pa., kjer je tudi on prebival kakih 5 let. Tam zapuša tudi eno sestro neke v Westmoreland County, Pa. Izrekam iskreno sožalje vsem skupaj, tebi, draga sestra, in otroci ter sorodniki; tebi pa, dragi Jakob, ter moj največji prijatelj in sorodnik, klicu vsa moja družina in Jost: Bodi ti lahka zemlja.

Frank Hren.

Milwaukee, Wis.

Nimam nič veseliga poročati, ampak samo žalostne novice. Tudi tukaj razsaja španska influenza. Mnogo rojakov je obolelo in v kratkem sta umrla:

Frank Klančnik, star 33 let; zapuša ženo in 3 nedorastle otročice.

Frank Strah, star 24 let; zapuša več sorodnikov v starem kraju v Sostregu pri Ljubljani.

Blaž Dobnik iz Milwaukee je za večno zaspal 30. okt. v Toledo, Ohio. K vojakom je šel 19. nov. 1917 v Camp Custer, Mich. Prišel je trikrat obiskat svoje sorodnike, prijatelje in znance. Dne 2. junija je bil prestavljen v Camp Perry, Ohio. Prišel je zadajkrat na obisk 27. septembra. Šel je nazaj kot zvest vojak in boritelj za pravico z upanjem, da se kmalu vrne z zmago med svoje drage. Sedaj je imel iti v Georgijo, pa mu je morilka influenza prej pretrgala nit življenja. Pokojni je bil v najlepši dobi, star 29 let, rodom iz Nazar v Savinski dolini na Sp. Stajarskem. Tukaj v Milwaukee zapuša 4 brate, eno sestro in svaaka, v starem kraju pa tri brate, dve sestre in očeta. Predno je odšel k vojakom, je živel v Milwaukee, kamor je bilo truplo pokojnega tudi prepeljano 4. nov. in smo ga izročili materi zemlji 6. nov. Pokojni je bil tiliga in mirnega značaja; kdor ga je poznal, ga je rad imel. Pokazalo se je, koliko je imel prijateljev, ko je ležal na mrtvačnem odru, obiskali so ga mnogoštevilni znanci in prijatelji. Pokojni je bil pred časom član soc. pevskega društva Naprej in člani ga niso pozabili, akoravno ni bil sedaj več član. Zapeči so mu doma in pri odprtem grobu žalostinko, za kar gre čast članom društva Naprej, ker niso pozabili nekdanjega svojega člana. Pokojnega so spremljali sorodniki, mnogi prijatelji in znanci. Tudi vojski so mu izkazali zadnjo čast; ko so ga položili k večnemu počitku, so mu v zadnji pozdrav trikrat vstrelili. Pokojni je prišel v Ameriko pred 12. leti. Kakor napreden mladenič si je želel videti Ameriko; bil je v mnogih mestih. Sedaj pa počiva v miru, nikdar pozabljeni prijatelj, lahka naj ti bo ameriška zemlja!

M. J. K.

Ralph, Mich.

Najprvo naj popisem malo farmerske razmere. Letina je bila letos boljše kot druga leta. Vse je bilo dobro, samo seno je bilo veliko slabše kot druga leta. Krepir je lepi kot zadnji dve leti: repa, koleraba, zelje, korenje in pesa so tudi boljše kot zadnji dve leti. Sena je pa zato manj, ker ni bilo dosti dežja; veliko farmerjev bo moralo polovico živine prodati, ker seno je predrago kupovati.

Delavske razmere so še dosti dobre. Od dveh plačujejo po 2 dolarja, nič cepit od logov pa po 16 centov. Na železnici imajo pa \$3.75. Drugih del pa v bližini ni. Gespa influenza nas tukaj še ni obiskala; morda je že na poti, ker enkrat je nekdo pisal, da vama tri dni do mesta; od tukaj skoraj mora biti prav toliko za sen in še ni mogla priti. No, na en način vseno prav pride, če je človek oddaljen od mesta.

Sedaj se je odprl lov za srne in je že polno lovec tukaj okoli. Pravijo, da je letos dobro leto za srne, oziroma za lovec.

Slovencev ni več tukaj kot trije. John Tende je kupil bond za \$100, John Bernard za \$50, Frank Pavlič pa za \$50, \$50 pa tretjega posojila. John Tende je tudi kupil za \$80 W. W. S.

Zima se tudi tu že oglašja; že 14 dni je vedno oblačno, če ne dežuje, je pa samo oblačno.

Pozdrav vsem čitateljem.

Farmerca.

125 PREMOKARJEV IN 25 KOKSARJEV

pri New River Company, ki obratuje 15 min v New River premogarskem polju, kjer se kopije slavni brezdinnim premog, ki je bistven za uspešno izvoževanje vojne.

Premog je od 4 do 6 čevljev visok. Mehki je premog.

Želi se predvsem prejšnje premogarje, ki so zaposleni v nebitnih podjetjih. Stem bodo pomagali sebi in svoji vlad.

Prve vrste življenjski pogoji. Dobre šole in cerkve. Imamo C. & O. ter Virginian Ry Car zalogo ter delamo vsaki dan.

Pišite ali se oglašite takoj pri: THE NEW RIVER COMPANY, McDonald, W. Va.

ali katerem koli U. S. Employment uradu.

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. J. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., NS. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave 'M', So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr. 432-7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDruževalni odbor:

RUOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Sta. box 63, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407 - 8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotno Glasilo: GLAS NARODA.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse priitobe pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovonom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300.000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrtnin je že izplačala do \$1.500.000 (en milijon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

Princeton, Mich.

V listu "Glas Naroda", katerega pridno prebiram vsak dan, vedno berem, da ljudje zelo bolehalje po vseh Zdrženih državah; tukaj pa smo zdravi in se tudi ne slisi, da bi bil kdo bolan.

Tukaj je prav malo Slovencev, kolikor mi je znano. Vem samo za 4 družine, doma iz Istre. Tukaj sem 10 mesecev, pa pravega Kranjca še nisem videl.

V rovu v katerem delam jaz, je zaposlenih 300 delavcev, neda leč proč so še trije drugi rovi. Zasluzek ni tako slab, ali delati se mora trdo. Nositi moramo visoke čevlje, ki sežejo skoro do pasa, da bi z njimi lahko Savo prebrdeli.

John Paternoster, Box 92.

POROKA.

V New Yorku sta se poročila Mr. Frank Kristof in Miss Mary Poyse. Bilo srečno!

Republika Uruguay je proglasila praznik.

Montevideo, Uruguay, 13. nov. V tukajšnjem parlamentu se je vršila danes velika prozavezniska demonstracija. Zatem je bila sprejeta resolucija, ki določa, naj bo enajsti november narodni praznik. Ljudstvo naj se vedno spominja dneva, ko je bilo podpisano premirje med Nemčijo in zavezniški.

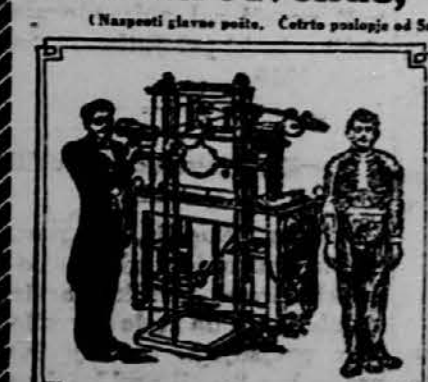
Zakaj moramo biti prosti? — Odgovor na to najdete v Slovenko-ameriškem Koledarju za leto 1919, v članku "JUGOSLOVANSKI PROBLEM".

Sedaj, ko ste zadostili svoji dolžnosti glede četrtega posojila svobode, kupajte vojno-varčevalno znamko.

Boljše zdravljenje za manj denarja.

Profesor Doktor B. F. Mullin
Slovenski zdravnik-špecialist
411-4th Avenue,
Pittsburgh, Pa.

(Najbolj glavne police, Celotno posloje od Smithfield St. Pacis na sapu s majim imenom.)

Jas sem nastarejši zdravnik-špecialist za Slovence v Pittsburghu. Zdravim že več kot 38 let bozne moške in ženske. Ozdravil sem že na tisoče in tisoče oseb in morem tudi vas. V zdravstvu imam najbojše izkušnje. Imam najboljše elektrini stroj za preiskavanje, potom katerega se vidi celo vaše telo kot na dlan. E meni prihajajo ljudje od blizu in daleč, da jih zdravim. Zdravim razne bolezni uspešno in na gno. Govorim čisto slovensko. Moje cene so zmerno. Znanstveno preiskava zastonj. Friddle k meni kot k prijatelja.

Urodo me od 9 ure zjutraj do 6 ure večer. V nedeljo samo od 10 ure zjutraj do 2 popoldne.

Za staro pravdo

POVEST IZ LETA 1515.

Spisal Peter Bohinjec.

Simen Trska je bil živ častnik ska hči, usmili se me in me reši! tisti čas za kmete. Pri njem se je gojila, vse izvedelo. Vedel je, kaj se godi po svetu, kako je s Turki, kako te besečno vojsko, kako iz meščanih, kako s plemenitimi, in celo z razmerami na cesarskem dvoru je bil povrsno poučen. V pisavi je bil zmožen popolnoma, izdelaval je pisna v slovenskem in nemškem jeziku in še kako latinsko besedo je rad vnesel takrat. Zato pa tudi pri gospodi ni bil brez ljube in dostikrat se je srečno izkazal pred sodiščem, kakorsmo videli na tržni dan v Radovljici.

Veliko izbo je razsvetljevala brleča trska ob čelestniku. Po izbi pa je bilo polno ljudi. Eni so ležali za pečo, drugi na peči, tretji ob peči, četrta spet ob mizah. — Ketrja je prinesla tudi pišave, ako je kdo hotel piti, zakaj krojačeva hiša je bila z vsem založena. Sam sicer ni ničesar pridelal, toda se je ljaki so mu nanosili toliko različnih pridelkov, da je bil založen za celo leto. Zato pa je bila njegova hiša ostojljuba ter nihče ni sel prazen iz nje. Kdor je plačal, je bilo prav, kdor pa ne, mu krojač tudi ni zameril. Tudi nekaj žensk je bilo v kamri, ki so jedle kruha, namazan z medom. Šle so z božjo poti od sv. Lucije in so pri Trski prenočile.

Pozno je že bilo, ko je krojač Simen prišel s sejma domov. A takoj je razveselil vse goste ter vprašal in odgovoril ni bilo ne kome ne kraja. Marsikdo se še doma ni čutil tako varnega kakor pri krojačevem krojaču. Segavi Trska je vedel vsakemu kaj povedati in kmalu so bili kmetje v živni pogovori.

— "Danes boste videli Klandra, če ga se niste," de je Trska. — "No, nekateri ste ga že dostikrat videli, a vsi se ne. To vam je možak! Ako on ne reši kmeta iz gosposkih krepiljev, potem se le obrisite."

— "Mi ga poznamo dobro, čeprav nisom od one strani. Njegov brat Tomaž je tudi poštenjak in moder možak. Zal da ga ni tukaj danes", se oglasi kmet iz Gorjanc.

— "A kaj", se oglasi spet krojač, po osebi ga že poznate, ali tega pa vendar ne veste, kakšne krvi je Matijaž Klander."

— "Jaz že vem", se oglasi krojačev svak, Peter Pretnar, brat njegove žene.

— "E, kaj ti veš! To, kar sem ti jaz povedal. Kaj ne, da je Paradažarske, plemenitaške krvi!"

— "Ti, Trska, ti nam razloži, kako in kaj!"

In krojač krojač je začel govoriti tako gauljivo in tako stransko, da se je približala ura duhov, ko je šel k svojem koncu.

— "Tam gori pod planino Dobro leži v razvalinah 'Hudi grad'. Veliko denarja je zasutega v tistih grobljah, a nihče ne more do njega. Varuje ga velika kača. Nekdaj sta prebivala v tem gradu graščak Jurij in njegova gospa Neza. Zidala sta vsak svojo cerkev, on cerkev sv. Jurija, ona pa cerkev sv. Neže. Bilo je veliko bogastvo v tem gradu. Ali vse se izpremenilo mine. Jurija so Turki odpeljali v sužnost, gospa pa je kmalu potem umrla žalosti. Edina hči je zasuta v razvalinah, ker se je grad podrl. Pravijo, da je zakleta in izpremenjena v kačo."

Nekoga jutro gre mežnar k sv. Juriju dan zvonit. Pri znamenju, ki stoji med gradom in cerkvijo, je več ljudi in vprašajte Tomaža, kaj je bil sam pričujoč. Sam svetl

Dub ga je navdihnil in nagovoril, naj se poprime meča, naj zapusti plug in naj mahne po gosposkih glavah. Od tistega časa ima le s tem opraviti, da pripravlja kmete na upor. Gospodarstvo je izročil povsem svojemu najstarejšemu sinu. Sam pa roma od vasi do vasi, od hiše do hiše in pripravlja ljudi na vstajo.

Po večji se začnejo stopinje in krojač pogleda na uro — bila je polnoči.

— "Torej pripravite se, kmetje! Napravite si križe, velike križe, znamenje našega odrešenja! Na visoke droge pritrđite svete podobice in Matijaž Klander vam jih bo posvečeval. Saj je razsvetljen od svetega Duha in potrjen. Na te podobice boste prisegali svojo zvestobo, prisegali svojo zvesto in te podobice nam bodo služile v vojni za prapor. Pod takimi prapori se boste družili in našli povsod svoje znanee, svoje zaveznike, kmete, ki se bore za 'staro pravdo'..."

Vrata zakroše, se odpro in v izbo stopi Matijaž Klander.

(Pride še.)

Pismo iz ujetništva

Velesenjeni g. urednik: —

V imenu tukajšnjih slovenskih ujetnikov se prisrčno zahvaljujem za pošiljanje Vašega cenjenega lista in se zanašam na najtopleje priporočila.

Dalje si usojam, cenj. g. urednik, prositi, da bi nam poslali koledar za leto 1918. V nadi, da nam prošnje ne odbijete, se že vnaprej zahvaljujemo in estajamo Vaši hvaležni rojaki.

Ivan Mahnič,
učitelj-vojennooslojnjnj,
Siberia. Zabajkal.

NEMČIJA BREZ CENZURE.

Bern, Švica, 14. novembra. — Iz Berlina, Kolina, Frankobroda, Hamburga, Monakovega in drugih nemških mest prihajajo vsak dan necenzurirana poročila. Vse kaže, da je nemški narod vzel vladno v svoje roke.

Mornarji, vojaki in delavci vseh povsod sestavljajo svete in celi polki v Berlinu in drugje so se pridružili revolucionarnemu gibanju. Pruski militarizem je za vedno ubit.

Do zdaj je bila cela revolucija skoro nekrvava. Delavski voditelji pomirjajo prebivalstvo. Revolucija gre natančno isto pot kot na Dunaju. Ljudje zahtevajo po ceisti od častnikov, da strgajo s svojih uniform vojaške znake in odklikovanja. Temu poziva se vsi častniki kot vojaki kaj radi vklonijo.

Imenovanje Friderika Eberta za nemškega kancelarja je zelo popularno. Ebert, ki je star 47 let, je bil tajnik socialistične stranke od leta 1906. Doma je iz Heidelberga, kjer se je naučil sedlarstva, pozneje pa krojaštva. Zdal je krojaški mojster, toda je mnogo pisal v socialistične liste in je bil državni poslanec od leta 1912. Ima temne lase in košaste brke.

Dr. Karol Liebknecht je postal minister notranjih zadev v novi vladi. Vsi priznani socialistični voditelji, bodisi da pripadajo stranki večine, ali manjšine, odklanjajo vsako zvezo z boljseviki.

V Švici, kjer so boljseviki napravili svoj glavni stan za propagando in kjer so vpeljali svoje lastne tiskarne, jih je vlada izgnala in konfiscirala knjige in tiskarne. To se ni zgodilo pregledajo, kajti boljševiski nanki so prevzeli mnogo švicarskega nemškega prebivalstva, tako da je bilo v soboto poklicano vojaštvo, da vzdržuje red v Curihu, in drugih večjih mestih, kjer so hoteli boljseviki praznovati pričetek Leninove krvave vlade.

Proslava mornarice.

London, Anglija, 13. novembra. Očarujoč prizor se je sinoči nudi človeku ob škotskem obrežju, ko je velika mornarica slavila premirje.

Na 30 milj dolgi črti so bile bojne ladje vseh vrst nenadoma razsvetljene. Na tisoče siren je ozvenelo po morskii gladini. Sto in sto žarkometov je fantastično razsvetljevalo morje in nebo.

Proslava, ki je trajala eno uro je ravno tako naglo prenehala kot se je pričela.

Turčija

Po 465. letih se nahaja vojaštvo Ivana Hunjadija in njegove kneze zapadnih evropskih sil zopet v Carigradu, turskem Stambul, Bizan, starega grškega sveta skozi tisoč let, katerega je Konstantin Veliki prekrstil na svoj način in ki je 333. postal prestolnica rimskega cesarstva.

Tam bi lahko že bili zavezniki v februarju 1915, ako ne bi bilo nekega drugega Konstantina, ki je simpatiziral z Nemčijo, in zopet v aprilu istega leta, ko so zavezniške bojne ladje umaknile iz Dardanel, ne vedo, da so imeli Turki ob istem času samo še okoli 20 tucatov nabojev za svoje velike topove na Gallipolisu.

Skozi stoletja je bila Turčija razvajan otrok Evrope. Slabo je postopala z vsemi njej podložnimi narodi; njeno mednarodno življenje je bila zagotek; njeno domaće življenje skrivnost in njen politični sistem mora. Nikdo je ni želel tam; ker je ležala kot velik, času neprimeren zmaj čez Hellespont s svojimi uboji, masakri in tajnimi poti.

Zakaj ji je bilo dovoljeno stati tam? Zakaj so ji Anglija, Francija in Italija, ki so jo ropale, prisloile na pomoč, ko jo je Rusija napadla leta 1853? Zakaj so ob njenih perijodičnih masakrih med Armeni, Grki in Židi stresali možje kot Lord Palmerston, Gladstone, Thiers in Cavour, da da bi se bili poslužili svoje velikanske moči, da bi jo uničili?

Odgovor je mogoče najti v frazi, ki je stara kot sponja francoskega državnika kardinala Richelieu: "Ravnatežje sil".

Deklar Zdržene države niso postavile sedanje vojne na podlagi človečanstva in pravice za vse narode ter pokazale, kako je malikovanje pred tem ravnatežjem skozi več stoletij tiščalo različne narode v neprostovoljni sužnosti so vse evropske velesile priznavale nedotakljivost Turčije, dokler se niso same prepričale, da je treba rešiti Rusijo, kar je bilo neobhodno potrebno za svetovni mir.

Sveta Rusija je želela, da bi se zrušilo tursko cesarstvo, ne zato ker je bila barbarski anahronizem, temveč zato, ker ji leži na poti njenega dostopa do Sredozemskega morja.

Ako bi prehod iz Črnega morja v Sredozemsko morje kontrolirala Rusija, bi bilo uničeno "ravnatežje", katerega je vzdrževala Francija in Sueski prekop bi imel velikega tekmeča pri poti v Anglesko Indijo.

Od časa francosko-ruske zveze leta 1901 in angleško-ruske pogodbe leta 1907 sta Francija in Anglija opustili pažnjo na Carigrad, zato pa ste razkrili leta 1914 da ju je Nemčija prehitela. Nemčija je dolgo pripravljala Turčijo na ulogo, katero je imela igrati v svetovni vojni. Ko je bilo vse pripravljeno, so nemški agenti v Carigradu, Damasku, Beirutu in Jeruzalemu zamenjali svoje visoke cilindre in svilnate obleke s cesarsko uniformo. In štiri leta so pripevali k nemški stvari kar največ: bojevali se, masakrirali in celo delali, dokler so bili podkupljeni, da so delali. Ko jim Viljem ni mogel več dati, tedaj so izgubili smisel za Berlin—Bagdad načrt in so šli iz vojne, kakorhitro je bilo mogoče. Za izgubo zemlje se ne brigajo; doživeli so to že mnogokrat. Izguba življenja jih ne briga, kajti Turke je fatalisti. Zele samo, da se jih prepusti samim sebi in njihovim kurioznim idejam nemirnemu in erotičnemu kultu. Zares, čudna oseba je ta Turke.

Zdal razumemo, zakaj je moral ostati v Evropi, toda kdo je in od kod je prišel?

Prvič slišimo o Turkih okoli 600 let po Mohamedovem begu iz Mekke, ko so ta pastirski in pomekani narod, pognali močnejši mongolski rodovi iz njegovega bivališča v Srednji Aziji proti jugozapadu. To se je zgodilo leta 1222. Vpadniki so tedaj preplavili vso Armenijo, Mezopotamijo, Arabijo in Palestino. Oprjeli so se Mohamedove vere in nadedi svojim voditeljem naslov "branitelji vere". Nato so vstanovili cesarstvo pod svojim poveljnikom Otoman (1299—1326) in so prevzeli po njem ime Otomani.

Otomanski Turci ni bil lovec, kmetovalec, obrtnik ali trgovec. Držal se je v Aziji, dokler ni ropal vsega živeža Židov in Arabcev, nakar se je napotil čez Hellespont v Evropo. Od 1365 do 1396 je preplaval celo Macedonijo in Tesalijo. Na Kosovem polju so Turki 15. junija 1389 porazili Srbe in ravno na istem mestu leta 1448

Od tega časa so se na Balkanu

Naj vam pokažemo

Električni vacuum čistilnik zbira smeti v vrečo, iz katere ne more prah, namesto da bi pometali na kup kot z metlo.

Hiša, ki se čisti z Vacuum čistilnikom, ostaje dalje čista, kajti ni prahu, da bi legel na pohištvo. Tudi je bolj priročno in lažje čistiti z Vacuum čistilnikom kot pa s staromodno metlo.

Dovolite, da vam pokažemo, kako skozi in skozi modern je ta čistilnik. Vsi čistilniki so napregled v našem izloženem oknu, kjer se bodo na željo drage volje pokazali.

The New York Edison Company

At Your Service

General Offices: Irving Place and 15th Street

Branch Office Show Rooms for the Convenience of the Public

424 Broadway 126 Delancey Street 30 Irving Place 124 West 42d Street 151 East 86th Street 15 East 125th Street 362 East 149th Street Tremont & Monterey Aves

Varčevanje in vojne-varčevanje znanje na prodaj v vseh naših uradih.

razvijale stvari tako, da je bila vojna neizogibna. Rusija je poskušala podpirati balkanske narode, da bi postali tako močni, da bi mogli pognati Turke v Azijo. Avstrija pa je anektirala Bosno in Hercegovino ter poskušala priti do Egejskega morja.

Balkanska vojna je bila zmaga ruske in poraz avstrijske politike. Turčija je izgubila Mecedonijo in ostalo ji je v Evropi od mogočnega cesarstva samo še 10,882 kvadratnih milj z manj kot 2 milijona prebivalcev.

Tak je bil položaj, ko se je pričela svetovna vojna po zaslugi Nemčije, ki je podpirala avstrijsko politiko na Balkanu, v namenu, da vpelje pangermansko politiko Evropi.

Turske revolucije 1908, 1909 in 1913 so vodili Mladoturki, plačani od Nemčije.

V zadnjem času se je mnogo pisalo o turskih reformah, o emancipaciji ženstva in nekateri so upali, da stopi nova Turčija v krog civiliziranih držav. Toda to so mislili samo oni, ki poznajo Turčijo površno. Turke ostane vedno isti.

Nemčija išče simpatij

Nemčija hoče vzpizoriti veliko kampanjo za simpatije sveta. — pravi senator Lodge. — Amerika mora dobiti take vrste mir kot ga ona hoče.

Boston, Mass., 12. nov. — Pri razpravi o problemih, s katerim se bo morala vlada pečati takoj, je izjavil senator H. Cabot Lodge, da bo sledila sklenjenju premirja nova pacifična in promišljena propaganda tako v tej državi kot v Angliji.

— Ameriško javno mnenje, — je rekel, — je zahtevalo premirje, ki je predstavljalo brezpopojne predajo. Ameriški narod ima sedaj lahko take vrste mir kot si ga želi, če ga zahteva tako on kot časopisi. Mir, katerega hoče, je utrjen s fizičnimi jamstvi.

Senator Lodge je naštel nato fizična jamstva, katere je že ponovno obrazložil v senatu, a dostavil, da bi se po njegovem mnenju ne smelo vrniti Nemčiji njenih kolonij. Vzeti bi se ji moralo dosti ozemlja, da se zopet ustanovi staro poljsko državo ter

stvari jez med Nemčijo in Rusijo, ki naj bi segal do Baltika.

V takem slučaju bi ne imeli moči, da bi ponovila zločine Hohenzollerneev.

Po mnenju sen. Lodge se nemški narod ne more izogniti odgovornosti s tem, da naprti celo krivdo kajzerju, katerega je odstavlil.

Nikdar ni bilo časa, ki bo armada in narod ne moge skleniti miru. Nemški narod je smatral vojno za industrijo. V šolskih knjigah se je učilo, da je Nemčija cesarstvo v Srednji Evropi, obdano od sovražnikov. Nemški narod je hotel zmagati v vojni prav kot je hotel kajzer sam. To vojno je izval namenoma ter jo podpiral.

Nemški narod je stal pri cesarski vladi, dokler niso bile njegove armade porane na bojnem polju. Skozi štirideset let se je bahal z 'dnevom' in ta 'dan' je sedaj dejanski prišel.

Nemški narod mora plačati odškodnino in dokler tega ne stori, je treba držati mesta in ozemlja.

Danska in Šlezvik.

Kodanj, Dansko, 14. novembra. Severno šlezviški listi so objavili poziv, ki je podpisan od 302 danskih društev in v katerem se zahteva, naj uravna Nemčija pri mirovni pogajanjih severnošlezvisko vprašanje na temelju pravice samoodločbe naroda.

Zakaj hočemo Slovenci demokracijo? Ker smo bili od nekdanj demokraciji, ker ne poznamo me seboj plemstva. — To je dokazano v članku "Poglavje o stari slovenski demokraciji", priobčenem v Slovensko-ameriškem Koledarju za leto 1919.

Oženite se

Pošljite nam namo EN DOLAR in pošlali vam bomo popoln Zenitovski katalog z natančnim opisom, SLIKAMI, imeni in naslovi mnogih deklet in nekoliko odov, ki sičejo dobrega in poštenega moža. Lahko sami pišete in sklenete srečen zakon. Mi smo zmožni storiti pošteno in dovoljeno posredovanje, zato ne izdite dolarja, ki je posredi med vami in ZAKONSKO SREČO.

Pišite še danes pa:
RELINCE F. CLUB
Box 376 Los Angeles, Cal.

Nova moč, novo zdravje, nova čista kri za tri cente.

Ako imate slabe živce, imate bolečine v želodcu in v ledicah, ako ste slabi, izčrpani, ne morete spati, ako ste vam zapira, nimate dobrega teka, ako trpite zaradi neprebave, ako imate bolečine v križu, ako vas pogosto boli glava, ako je vaša kri pokvarjena, nečista, nikar ne trošite denarja za zdravila,

kateri ne poznate, temveč pošljite nam znanjko za 3 cente v pisnu, naslov in mi vam bomo z obrabo pošto povsem zastoj in brez vsake obveznosti od vaše strani poslali naše popolno izčistihi, zdravilnih trav sestavljeno prirodno zdravilo

Naslov: JUVITO LABORATORY, South Hill Branch 5, PITTSBURGH, PA.

— Ne poskušajte sami izboljšati zdravila —

— Ne poskušajte sami izboljšati zdravila —

— Ne poskušajte sami izboljšati zdravila —

— Ne poskušajte sami izboljšati zdravila —

— Ne poskušajte sami izboljšati zdravila —

Ali ste bolni?

Ako imate kako bolezen, ne glede na to, kako dolgo in ne osirajo se na to, kateri zdravnik vas ni mogel ozdraviti, pridite k meni. Vrnili vam bo vaše zdravje.

Oddaljenost ali pa pomanjkanje denarja naj vas ne sadičuje. Vse zdravim enak: bogate in revne. Jaz sem v Pittsburghu najboljše specializirano mesto in sem nastanjen že mnogo let. Imam najbolje opremljen urad, tudi stroj za X-žarke, s katerimi morem videti skozi vas, kakor skozi steklo. Imam svojo lastno lekarno, v kateri se nahajajo vse vrste domačih in tujih zdravil. Ne bodite bolni in pridite k meni kot k prijatelju. Govorim v vašem jeziku. En obisk vas bo prepričal, kaj morem za vas storiti.

Imam Erlichov slovti 606 za krvne bolezni in ozdravim bolezni v nekaj dneh. Ozdravil sem tisoče stučev oslabelosti, kožne bolezni, revmatizma, melodčne in jetrne bolezni, srbence, mazole in vse kronične bolezni.

Zamenez ome.

Prof. Dr. H. G. BAER, 111 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.

VAŽNO.—Odreči to in prišel a seboj.

— Ne poskušajte sami izboljšati zdravila —

— Ne poskušajte sami izboljšati zdravila —

Zadnji rodbine Montberthier

Spisal Jean Rameau. — Za "Glas Naroda" priredil J. T.

11

(Nadaljevanje.)

— Odgovoriti nameravate? — je vprašal mladenič preplašeno.
— Da, Mihael, ali se ne veste tega? — Odgovorila bom in zapustila svojo domovino.
— Za dolgo časa?
— Da, za vedno. — S svojim očetom bom šla v Alžir. — Ko sem pred štirinajstimi dnevi mislila na to potovanje, mi je žalosti pokalo srce, sedaj bom pa lahko odpotovala brez joka in stoka. — Kaj ne, da boste včasih malo mislili name?
— Ne, tega ne trpim — je odvrnil in jo zopet objel. — Jaz nočem, da bi odpotovali.
— Toda, jaz moram, gospod Valin.
— Zakaj pa?
— Ker smo uničeni, ker smo do grla zadolženi. — O, nikdar bi ne mislila, da bi mogla to priznati kakemu človeku, toda vam lahko priznam, moj ljubi Mihael. — Kaj ne, da ne boste nikomur povedali? — Objubite mi to. — Mojemu očetu bi bilo zelo težko. — Ali se še spominjate, kako je vstrajal pri tem, da se vaš stric seznani z menoj?

— Da, tega se prav dobro spominjam.
— Ali morete uganiti, kaj je mislil s tem?... Da bi se poročil z menoj?
— Gospod Saverne?
— Da, gospod Saverne.
— Ah, moj Bog!
— Oprostite mi, gospod Valin. — Tedaj vas še nisem poznala in sem bila zelo neumna. — Tedaj sem ljubila samo našo hišo, in naš gozd. — Bila sem tako obupana, da sem bila pripravljena na vse. — Vedoč, da nas samo gospod Saverne lahko reši, sem sklenila poročiti se z njim.

Mihael je začuden gledal.
— On bi bil prav lahko kupil naš grad in naš gozd in v zameno za to bi ga morala ljubiti. In vrjemite mi, da sem sklenila ljubiti iz vsega srca. Vedela sem, da je bila tudi njegova prva žena hroma in sem si domisljala, da mu bom vsled tega tudi jaz ugajala. — Ali ni bilo to neumno, gospod Mihael? Toda jaz sem bila tako nesrečna, tako silno nesrečna, Sam Bog ve, koliko sem pretrpela. — V Alžiru bi bila takoj umrla, kajti na tej zemlji sem vzrasla in si niti predstavljati ne morem, kako bi se morala odtegniti mu. Sedaj imam pa lep spomin, ki mi bo sledil vedno, tudi če bi šla na konec sveta. — Vi ne veste, kako vas ljubim, kako vroče in prisrčno. — Ali mi lahko odpustite, ker sem revala in ker moram odpotovati.

Kot mati je nekoliko nagnila svojo glavo, svojo s cvetjem posuto glavo.

— Prav rad vam odpustim, ker ste revni, Nina — toda odpotovali ne boste nikamor. Ravno prej sem vas še smatral za bogato in vsled tega si nisem upal, povedati vam svojih misli. — Ker pa sedaj vem, da ste revni, vas bom zaprosil za roko.

— Ah, kako ste dobri, Mihael! Hvala vam iz celega srca, toda po pravici vam povem, da vi zaslužite kaj boljšega kot pa revno deklico. Sicer ima pa moj oče tudi svoj pomislek in jaz se zelo bojim, da bi vas ne odslavil.

— Kaj pa, če bi bil bogat? — Kaj, če bi jaz kupil vaš grad?
— Kaj pravite, Mihael? — je vzkliknila Nina in ga žareče pogledala.

— Povem vam, gospodična, da nima moj stric razen mene nobenega sorodnika. Povem vam tudi, da me ima zelo rad in mi bo gotovo dal par stotisoč frankov, če ga prosim zanje.

— Par stotisoč frankov?
— Da, gospodična Nina.
— Oh, to bi bilo krasno, imenitno! — Mihael, Mihael! — Vi se gotovo varate?

— Ne, ne, kar sem rekel, ni samo mogoče, ampak bo čisto gotovo. — Pomislite nekoliko: Gospod Saverne je brez otrok in jaz vem, da me hoče posinoviti. Če se bom poročil, mi bo gotovo dal nekaj dole, kaj ne? — Če bo videl, kako trsasto vas ljubim in če bo videl enkrat vaš grad in vaš gozd, ga bo prav gotovo kupil. — No, pa saj mi je že večkrat rekel, da bi kupil kje v bližini kak grad, če bi bil ravno na razpolago. Vaše posestvo bi bilo pa kakor nalašč zanj. Vsi skupaj bomo stanovali in živeli kot ptički. — Ali vam bo to ugajalo?

— Če mi bo ugajalo? — Moj Bog, pa se vprašate kaj takega? — Ta misel, ki se ji je zdela tako v daljavi, je popolnoma objela njeno dušo. Ali bo res tako?

Nina je trepetala v sami sreči. Sedela je na klopi, napol zakrita s cvetjem in se smehljala. Njene roke so bile skrite pod cvetjem, evetje je imela krog pasa in vratu, noge so ji ticala v cvetju.

Bila je podobna spomladini, čistosti, svežosti, bila je duša gozda, ki se je na nek čudežen način vtelesila.

Bila je tako lepa in tako očarljiva, da je padel Mihael pred njo na kolena.

— Oh, kako vas ljubim! — je jecljal, posikal med cvetjem njene roke in jo pričel poljubovati.

Nina se je še vedno smehljala kot da bi bila zamaknjena.
— Ne, Mihael, vi mi ne smete tolikokrat povedati, da me ljubite. Jaz nisem tega vajena, in prevelika sreča bi mi gotovo škodovala. Prepričani bodite, da bom umrla same sreče. — Dajte se malo šalite z menoj, recite mi parkrat da ste jezni name, samo da se bom ne, koliko oddahnila. Pozneje, pozneje, ko bom tega že vajena, mi boste lahko pripovedovali od jutra do večera, iz dneva v dan. Nicesar drugega mi ne boste imeli reči kot samo to. To bo zelo krasno in že pr misli na vse to moram zajokati. — Prosim, dajte mi rajše poljub. To me bo nekoliko ojačilo.

Res ji je dal poljub, kar je pa ni dovolj ojačilo, in je vsled tega zahtevala še drugega in tretjega.

Solnce je zahajalo, gozdne steze so bile zapuščene, povsod je vladal globok molk.

— O, Mihael, — je rekla Nina — te evetke, katere sem podarila Bogu, bom dala vam. — Vzemite jih, tukaj so. Nate, še več. — Najraje bi pokrila z njimi sebe in vas, da bi se vsled prevelikega vonja zadušila v sami sreči. — Oprostite mi, Mihael! — V tem trenutku bi ne smela govoriti o smrti, kajti življenje je tako lepo in krasno.

Nikdar ni še slišal tako strastnih in tako čistih besed, nikdar ni še videl tako globoke in ginljive ljubezni. — Bil je srečen, da, tako srečen, da so mu stopile solze v oči.

Ko je Nina prišla za evetje, se je zbodla ob trn. Mihael je videl na njeni dlani kapljico krvi ter pritisnil rano k svojim ustnicam, kot je bila storila tedaj Nina, ko ga je picila kača.

— Ob črni trn sem se zbodla — je rekla Nina. — Daj, črni trn, povzroči mi bolečino, kolikor moreš.

Zatem je začela stiskati trnjeve veje, kajti bolečina ji je bila v tolažbo v preveliki sreči.

— Pustite me, Mihael, — je rekla, ko ji je hotel iztrgati vejo iz rok.

— Črnemu trnju bom do smrti hvaležna, kajti potom njega sem se seznanila z vami. — Ker bo tvoril srečo mojega življenja, me lahko praska. Te rane mi bodo jutri zjutraj jasen dokaz, da nisem sanjala, ampak, da sem res ljubljena in da bom nekoč postala gospa Valinova. — Stopite sem in moliva skupaj. — Moliva, da vam bo dal stric bogato doto in da nama bo pustil najino srečo. — Morda ne verujete v Boga, gospod Valin? Toda molite vseeno. — Kaj ne, da boste?

Pokleknila je na cvetje ter začela moliti in prositi Boga iz dna

svoje nedolžne duše.

In on, lahkoživ Parižan, ki ni že izza svoje rane mladosti nikdar molil, je bil ob pogledu nanjo tako ginjen, da je padel poleg nje na kolena in začel vroče moliti.

Mali rdečkasti oblaki, ki so se bili zbrali na vzhodu, so se raztresli po celnem nebu. Življenje je bilo v tem trenutku tako krasno. Vse je moralo ljubiti, vse je moralo upati.

— Kdaj boste videli svojega strica? — je vprašala Nina, ko sta odmolila.

— Še nocoj ga bom videl.
— Ali mu boste povedali?

— Vse mu bom povedal in mu toliko časa prigovarjal, da se bo moral vdati.

— Ali mislite, da ga boste morali dolgo časa prositi?

— Zakaj pa?

— Zato, ker je svota precej velika.

(Dalje prihodnjic.)

Narodi, vojna in mir

V "Domovini" piše pod gor-
njim naslovom Junij Brut:

— Svetovna vojna današnje
dobe je vojna narodov. Zato se
je v tem času več premisljalo, kaj
je narod, kaj je narodnost in —
kakšno bodi razmerje med nara-
di. —

Podajamo tu nekoliko glavnih
točk, ki so v celoti podlaga naše
deklaracije in naj nam bodo vo-
diline misli pri našem nadaljnjem
boju. Le na tej podlagi se bo mo-
gel končno ustvariti tudi stalea
mir. —

1. — Človeštvo živi, se razvija
in izpopolnjuje v narodih.

2. — Narodnosti se ne ločijo
samo po jeziku, ampak tudi po ra-
si, značaju, čustvu. Zato se mora
vsak narod vzgajati in razvijati
ne le v svojem jeziku, ampak tu-
di v svojem duhu.

3. — Vsak narod je svoboden.
Vsak narod ima v življenju svoj
namen, zato mora biti svoboden,
da more nemoteno služiti svoje-
mu namenu.

(4. točka zaplenjena.)

5. — Nasilje nad narodom je
enako nasilju nad ljudmi. Vsako
nasilje je dokaz barbarstva, in
svoboden narod ima v imenu kul-
ture pravico, da se bori za svojo
svobodo.

6. — Vsak narod si izbira in
določa sam svojo vlado in je po-
koren samo nji. Ta vlada je izraz
narodne volje, zato mora vlada
vladati v soglasju z narodno vo-
ljo.

7. — Ker bi vsled prevelikih za-
htev enega naroda prišli v nevar-
nost življenjski pogoji drugega na-
roda, prihaja med narodi do do-
govorov s sosedi. Ti dogovori se
morejo izvršiti samo v soglasju
obeh narodov.

8. — Vojna je ostanek barbar-
skih časov, ko je človek kakor
divja zver napadal svojega sosa-
da in ga s silo prisiljal, da je bil
eden suženj, a drugi gospod. Kul-
turni narodi obsojajo vojno, ker
ponižuje človeka pod žival. Ray-
nopravnost vseh narodov in naši
nazori o svobodi narodov izklju-
čujejo vojno.

9. — Življenske vprašanja na-
rodov naj se rešujejo pred raz-
sodiščem, ki je izvoljeno iz nara-
da. Ako se dva naroda glede go-

ŠPANSKA INFLUENCA.

V sedanjem času razširjanja
kužne bolezni španske influence
morali bi zelo paziti, da se je ob-
varujejo. Kadarkoli opazite vne-
tje oči, tok nosnice, bolečine v hr-
tu, glavobol, bol udov, mrzlico,
vročico in splošno oslabilost, pri-
poročamo vam sledeča navodila
kot najboljša sredstvo za obvaro-
vanje proti tej bolezni: Grganje
in izpiranje grla ter nosa s Seve-
rovim Antiseptolom, kateri naj se
uporablja raztopljen; vzemite po
en del tega zdravila na tri dele
gorke vode. Ko počutite mrzlico
ali takoj za pričetkom kihanja,
vzemite takoj eno ali dva Severo-
ve tableti za prehlad in gripo ter
ponovite vsake tri ure, dokler va-
ša čreva ne pričnejo dobro delati.
Ako se vas prime kašelj, tedaj
vzemite kakšno gorko pijačo, da
se dobro spotite. Če se pa še ne
čutite boljše, potem pa hitro po-
čutite zdravnik in naredite vse,
kar vam on svetuje. Gore navede-
na zdravila bodo veliko pomaga-
la, da se obvarujete proti influen-
ci, zato je zelo umestno, da ima
te vedno omenjene zdravila pri
rokah doma. Prodajajo se v lekar-
nah po sledečih cenah: Severa's
Antiseptol 35c., Severa's Cold
and Grip Tablets 30c., in Seve-
ra's Balsam for Lungs 25 in 50c.
Ako vam je nemogoče dobiti ta
zdravila v vaši domači lekarni, po-
tem jih naročite naravnost od W.
F. Severa, Cedar Rapids, Iowa.

(Adv.)

govih vprašanj, ki nastajajo vsled
lege in položaja, ne moreta dogo-
voriti, predložiti svoj spor raz-
sodišču, kakor predloži vsak člo-
vek svoj spor sodišču. Ker je ne-
mogoče, da bi si vsak s pestjo de-
lal pravico, oziroma hotel doseči
svoje krivične namene, je to edi-
na pot, ki jo more sprejeti zveza
narodov. V tem vsi narodi sogla-
šajo.

10. — Dasi bi bilo človeštvo
popolnejše, ako bi bil na svetu
samo en narod, priznavamo ven-
dar, da je konkurenca med nara-
di vzrok napredka. Ta konkuren-
ca pa ne sme nikdar preiti v na-
silje in mora priznati geslo: —
Vsakemu svoje. Da se ublaži raz-
merje med narodi, zato goje na-
rodno kulturo. Kultura ne prizna-
je vojne. Znanost in vera (kr-
ščanstvo pravo, ne nasilno), po-
zlahtni človeški rod.

To ne bo nič nemogočega, ako
pojdemo milijoni denarja, ki so šli
doslej za militarizem, v kulturne
namene. Zato bodo nastale iz vo-
jašne šole in razni človekoljub-
ni zavodi, iz vojaških skladišč za-
loge za uboge, in iz pušk knjige
in knjižnice, ki bodo dvigale člo-
veški rod k njegovi dostojnosti iz
sedanjega propada, da bo vreden
sin solca.

IZREKI ZNAMENITIH MOŽ.

Persekucije ali eksekucije so
podobne muhi-enodnevnic, ki se
zave svojega življenja jutraj v
veri, da bo živel večno, zvečer pa
že pale mrtvo na vodo. Zatorej
ne damo veliko na grožnje, da se
nas bo preganjalo, kakor nas je
preganjalo pokojni grof Stuergh
Kolo časa se vrtil in s kolesom se
vrte tudi ministri.

Dr. Ivan Tavčar.

Kadar se pokaže, da je kakšna
stvar neobhodno potrebna, mora
biti tudi mogoča! Tedaj se politik
ne sme ustrašiti nobenih težav
junaško naprej, velja ob takem
slučaju. Morda ne doseže sam, kar
je nameraval, morda pade, a brez
dvojbe odobri nekaj skal, da je
tistim, ki gredo za njim, lažja pot
in da oni tem bolj gotovo pridejo
do cilja. Če pa zmaga, je z enim
junaškim naskokom dosegel več
nego bi se bilo s tako imenovano
previdnostjo doseglo v dvajsetih
letih.

Dr. Janez Ev. Krek.

Poslanik Naon resigniral.

Washington, D. C., 13. nov. —
Romula S. Naon, argentinski po-
slanik je izročil svojo resignacijo
predsedniku Irogoyen. V kratkem
času se bo vrnil v Argentino. Ko
so ga vprašali, zakaj je odstopil,
ni hotel nicesar izjaviti.

Wilson in nemika prošnja za
pomoč.

Washington, D. C., 13. nov. —
Predsednik Wilson se bo začel ba-
viti z vprašanjem, na kakšen način
bi bilo mogoče pomagati Nemčiji.
toda le pod pogojem, da bodo
Nemci popolnoma mirni.
Ta odgovor je dobila Nemčija
na njeno prošnjo za pomoč.

"Bela kuga" razmaja predvsem
med delavskim narodom. Ali jo
more podedovati otrok po svoji
materi? — Odgovor nato najdete
v SLOVENSKO - AMERIŠKEM
KOLEDARJU za leto 1919.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Cenjenim rojakom naznanjam,
da sem se preselil v večje prosto-
re, kjer nadalje izdelujem in po-
pravim HARMONIKE. Priporo-
čam se cenjenim rojakom po
širni Ameriki. — Anton Mervar,
15218 Holmes Ave., Cleveland, O.
(15,18,21,25—11)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim sreem naznanjam sorod-
nikom, znancem in prijateljem za-
lostno vest, da je moja soproga,
oziroma mati

ROZALIJA BRATONJA

preminula v starosti 32 let dne 6.
novembra po 12dnevni mučni bo-
lezni pljučnici. Tukaj zapuša me
ne zalujočega soproga in 6 neda-
rastnih otrok, od katerih je naj-
starejši 10 let, najmlajši pa 7 me-
secev; v Claridge, Pa., zapuša
eno sestro in drugo v Mineralu,
Kansas; v starem kraju pa eno se-
stro in enega brata ter stariše.

Na tem mestu se prav toplo za-
hvaljujem vsem tistim, ki so mi
pomagali ob času njene bolezni in
smrti ter jo spremenili k večjemu
počitku.

Zalujoči ostali:
Jožef Bratonja, soprogo.
Jožef, Rudolf in Alojzij, sinovi.
Jožefa, Marija in Milka, hčere.
Slovan, Pa., 10. nov. 1918.
(14-15—11)

NAZNANILO.

Z mišim glasom je zaklenkal
zvoni mrtvaškega pesem in naznanil
z neizprosno in neumljenim
svoj: "Danes meni, jutri tebi."
In tako je poklical k sebi našega
ljubljenega prijatelja, nečaka in
bratrance

MIKE GORSHE,

kateri je, previden s sv. zakra-
mentu za umirajočega, mirno v Go-
spedu zaspal 8. novembra ob 7.30
zvečer. Pogreb je bil 10. nov. ob
3. uri popoldne na katoliško pe-
kopališče sv. Cirila in Metoda.

Pokojni je spadal k društvu sv.
Cirila in Metoda št. 45 KSKJ. v
East Helena, Mont. Doma je bil
iz vasi Breže pri Ribnici. Star je
bil 23 let. V Ameriko je prišel 8.
septembra 1913, z upom, da si iz-
boljša svojo bodočnost ali Bog
je drugače obrnil njegove raču-
ne.

Starišem naše iskreno sožalje in
ivem sestram, katere zapuša v
staremu kraju, tukaj pa dosti svojih
prijateljev.

Tebi, dragi naš prijatelj, naj
večna luč gor! Dolino solz si za-
pustil in se preselil v večni raj;
prestal si zemeljsko trpljenje in
v večno šel si življenje, kjer naj
ti večno solnce sije ter mir in po-
koj naj ti bo.

Zalujoči ostali:
Mike in Mary Gorshe, stariši.
Franciška in Marija Gorshe,
sestri v starem kraju.

Tukaj pa:
Math. Gorshe in John Klen,
strica v Corwin Springs, Mont.
Bratrance:

Joseph, John in Frank Lesar,
John Lušin, John in Mary Rigler
in Alois Oswald.
East Helena, Mont., 9. novem-
bra 1918.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim sreem naznanjam za-
lostno vest, da je umrl moj edini
ljubljeni sin

FRANK ČAVKO

V najlepšem cvetu svoje mlado-
sti je moral zapustiti ta svet dne
13. oktobra ob 145. zjutraj, star
26 let. Rojen je bil pri Sv. Anto-
nu na Sp. Štajerskem. Umrl je za
špansko influence; bolan je bil 6
dni. Spadal je k društvu sv. An-
tona Pad. št. 87 KSPJ.

Tem potom se najsrčneje za-
hvaljujem vsem tistim, ki so ga
obiskali na mrtvaškem odru, ka-
kor tudi vsem onim, ki so ga spre-
mili k večnemu počitku. Lepa
hvala tudi vsem tistim, ki so da-
rovali prekrasne vence. Nadalje
se zahvaljujem družini Jos. Pe-
ruš kar so skrbeli za njega v času
njegove bolezni.

Pokojnika priporočam v molit-
tev in blag spomin. Počivaj v mi-
ru v tuji zemlji, nepozabljeni
sin!

Zalujoča mati.
Marija Kristan.
Joliet, Ill., 5. nov. 1918.
(14-16—11)

"Bela kuga" razmaja predvsem
med delavskim narodom. Ali jo
more podedovati otrok po svoji
materi? — Odgovor nato najdete
v SLOVENSKO - AMERIŠKEM
KOLEDARJU za leto 1919.

SLOV. DELAVSKA

Ustanovljena dne 16. avgusta
1908.

PODPORNA ZVEZA

Inkorporirana 22. aprila 1909
v državi Penna.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 1008 Norwood R'd., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.
1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRICH, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 95, Willock, Pa.
1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1 Grab St., Numrey Hill, N. S. Pitts-
burgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral,
Kana.
1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1, Bononga, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 943 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.
Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so njujudo prošeni, pošiljati
vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar
naj se pošlje edino potom Poštne, Expressne, ali Bančnih denarnih
nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se
naslavlja: Blaž Novak, Title Trust & Guarantee Co. in tako naslov-
ljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega taj-
nika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega
tajnika, da se v prihodnje popravi.

DELO DOBI

4 do 5 gozdarjev za delati drva
srečkovne in logse sprusove. Pla-
čam od kvarta \$2.60 ter vse orod-
je dam brezplačno in tudi fajler-
je za žage brusit dam brezplačno.
no. Od logsov plačam \$2 za 1000
čevljev. Dober prostor in drevje
je dobro. Hrana in stanovanje \$1
na dan, ali plačam na dan po \$4
in hrano. Več se poizve pri Jos.
Jurca, Box 579, Richwood, W. Va.
(15-16—11)

Zakaj hočemo Slovenci demo-
kracijo? Ker smo bili od nekdanj
demokraciji, ker ne poznamo med
seboj plemstva. — To je dokazano
v članku "Poglavje o stari sloven-
ski demokraciji", priobčenem v
Slovensko-ameriškem Koledarju za
leto 1919.

Iščem svojega brata JOHNA
KREJACIČ. Pred tremi leti se
je nahajal v West Virginiji.
Prosim sorodnike in znance, ka-
teri zna za njegov naslov, naj
mi ga naznani, ali naj se sam
oglasi. — Stephen Krejačić,
Box 3, McIntire, Indiana Co.,
Pa. (14-16—11)

JOHN PELKO, doma iz Visokega,
sedaj vojni ujetnik v Italiji, bi
rad izvedel za naslov njegovega
brata, ki se nahaja nekeje v Ma-
drdu, Iowa. Naj se informira
pri meni. Naslov: Frank Ovi-
jach, 1840 W. 23. St., Chicago,
Ill. (13-15—11)

Rad bi izvedel za naslov ANTO-
NA PIROVCA in JOHNA KO-
VACIČ. Oba sta doma iz vasi
Smrje na Netranjskem. Prosim
cenjene rojake, če kdo ve za nju
naslov, da mi ga javi, najboljša
pa zanj je, da se sama oglosi-
ta. — John Zidarič, Box 104,
R. F. Co., Mayburg, Pa.
(14-16—11)

Iščem dva moja prijatelja IVANA
ISKRA in GRGOTA MALO-
VAC. Prvi se nahaja nekeje v
Michiganu, drugi pa v Tacoma,
Wash. Doma sta iz Sušaka, ob-
čina Jelšane, Primorsko. Zgla-
sita se naj na: Blaž Fidel, Box
71, Casselman, Somerset Co., Pa.

Dr. LORENZ 644th Penn
avenue
Pittsburgh, Pa.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jas
sam se zdrav